

Спокойнитѣ дни следъ освобождението я гнетѣха. И подѣ сѣнката на споменитѣ отъ бурно минало, тя очаква смъртта.

Но преди да се прости съ живота — тя очикаше да се завърне и синѣ ѝ Ангелѣ отъ заточение.

Тоя день тя очакваше съ трепетѣ.

Една вечерѣ, както седѣше на прага, дойде човѣкъ отъ общината и ѝ събщи, че на другия день въ Русе пристига синѣ ѝ Ангелѣ, заедно съ шестимата отъ четата на Хаджи Димитърѣ, задържани въ крепостѣта Сенѣ Жѣнѣ д'Акърѣ.

На старата майка се отпустина душата. Обзе топлина гърдитѣ ѝ. Унесоха я спомени. И тя ги заповтаря на умѣ, като че ги разказва нѣкому да ги записва. . . .

. . . Първата нощѣ презѣ 1862. год., когато Раковски разпрати вестѣ за дружинитѣ въ Сърбия и Ромѣния — сърдцето на баба Тонка се разтупка, като на птичка, кога ще литне. . . .

. . . Седемнайсетѣ години отъ тогашѣ, а като че е било вчера.

Мръкне ли се — ето ги юнацитѣ прииждатѣ отъ разни краища на града. Бутне се предна порта — влиза единѣ; леко се открѣзва задна портичка — показватѣ се двама. И докато се видятѣ — събрали се всички да си поприказватѣ, да кажатѣ, кой какво мисли.

Главнитѣ на огнището ту пламватѣ, ту загасватѣ; нощѣта превалява, а тѣ, юнацитѣ, сж будни и слушатѣ съ свѣтнали отъ вѣра очи въ близката свобода на роденѣ край.

— Щомѣ Раковски е успѣлъ въ Сърбия и Ромѣния, ние нѣма да бждемѣ бѣлгари, ако не образуваме патриотическа чета, — казва Ангелѣ, най-голѣмиятѣ синѣ на баба Тонка.

Подкрепя го Стефанѣ Мешо, наричанѣ още Шопѣтѣ. Стииска имѣ ржцетѣ Петърѣ, Ангеловѣ братѣ. Изказватѣ одобрение всички и решаватѣ: Петърѣ Обретеновѣ да иде въ Сърбия за изучване военното изкуство... Ангелѣ заедно съ Стефанѣ Мешо да трѣгнатѣ изѣ Бѣлгария за подготвяне дѣлото. А баба Тонка остава вѣренѣ стражѣ въ кжщи. Тя ще пази книжата; ще порѣща хората; и ще държи юздитѣ на вироглавитѣ.

Запалената искра отъ Раковски следѣ седемѣ години бликва пожарѣ въ гърдитѣ на Хаджи Димитърѣ и Стефанѣ Караджа.

Кжщата на баба Тонка заприличва на кошерѣ съ пчели. Само че пчелитѣ прилитаха въ незнаенѣ часѣ на тѣмнитѣ нощи. Всички сж готови да прецапатѣ Дунава и да идатѣ тамѣ, дето ги зове дѣлгѣ. Старата родолюбка праща въ Гюргево двамата си синове да разбератѣ по-добре. Но юнашко сърдце не тѣрпи. Следѣ два дни отива и тя да срещне юнацитѣ, да ги насърди